

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta. Laki korvaisi voimassa olevan lain keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön neuvoston direktiivi keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä.

Direktiivin täytäntöönpanossa sovellettaisiin valtiosopimusten voimaansaatamisessa

käytettyä lainsäädäntötekniikkaa. Ehdotettu täytäntöönpanolaki olisi valtiosopimusten niin sanottujen sekamuotoisten voimaansaatamislakien kaltainen sekamuotoinen täytäntöönpanolaki. Tässä täytäntöönpanotavassa kansallisella täytäntöönpanolailla säädetään direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset Suomessa lakina noudatettaviksi.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on autettava toisiaan direktiivissä tarkoitettuihin veroihin ja maksuihin liittyviä saatavia koskevassa tiedoksiannossa, tiedonvaihdossa ja turvaamistoimissa sekä saatavien perinnässä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
3 ESITYKSEN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET.....	4
4 ESITYKSEN VALMISTELU.....	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	5
1 DIREKTIIVIN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	5
I LUKU Yleiset säännökset.....	5
II LUKU Tietojen vaihto.....	5
III LUKU Asiakirjojen tiedoksianto koskeva avunanto.....	6
IV LUKU Perintä- tai turvaamistoimet.....	6
V LUKU Kaikentyyppisiä avunantopyyntöjä koskevat yleiset säännöt.....	8
VI LUKU Loppusäännökset.....	8
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	9
3 VOIMAANTULO.....	9
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	10
LAKIEHDOTUS.....	11
Laki keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin sovelta- misesta.....	11

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Suomessa ei ole veroihin tai maksuihin tai toimenpiteisiin, jäljempänä *veroihin*, liittyvien saatavien, jäljempänä *verosaatavien*, perinnässä annettavaa kansainvälistä virka-apua koskevaa kansallista lainsäädäntöä.

Perintää koskevasta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisestä virka-avusta säädettiin ensimmäisen kerran keskinäisestä avunannosta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvista toimista aiheutuvien saatavien sekä maatalousmaksujen ja tullien perinnässä 15 päivänä maaliskuuta 1976 annetulla neuvoston direktiivillä 76/308/ETY. Tämä direktiivi muutossäädöksineen on kodifioitu keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetulla neuvoston direktiivillä 2008/55/EY, jäljempänä *nykyinen direktiivi*. Alkuperäinen direktiivi on pantu Suomessa täytäntöön keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä 16 päivänä joulukuuta 1994 annetulla lailla (1221/1994).

Lisäksi on voimassa keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun neuvoston direktiivin 2008/55/EY eräiden säännösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettu komission asetus 2008/1179/EY.

Suomella on myös oikeus pyytää perittäväksi kaikkia verojaan Ruotsista ja Tanskasta Pohjoismaiden välillä virka-avusta veroasioissa tehdyn sopimuksen (SopS 37/1991) perusteella, tuloveroa ja varallisuusveroa Alankomaista Suomen tasavallan ja Alankomaiden kuningaskunnan välillä tuloveroa koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 84/1997) perusteella, tuloveroa Belgiasta Suomen Tasavallan ja Belgian Kuningaskunnan välillä tulo- ja varalli-

suusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 66/1978) perusteella, tuloveroa Luxemburgista Suomen ja Luxemburgin välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 18/1983) perusteella, tuloveroa Ranskasta Suomen Tasavallan Hallituksen ja Ranskan Tasavallan Hallituksen välillä tulo- ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 8/1972) perusteella, tuloveroa ja varallisuusveroa Suomen tasavallan ja Latvian tasavallan välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 92/1993) perusteella, tuloveroa ja varallisuusveroa Suomen tasavallan ja Liettuan tasavallan välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 94/1993) perusteella, tuloveroa ja varallisuusveroa Suomen tasavallan ja Viron tasavallan välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 96/1993) perusteella sekä tuloveroa ja eräitä muita veroja Saksasta Suomen Tasavallan ja Saksan Valtakunnan välillä veroasioissa annettavasta oikeussuojasta ja oikeusavusta tehdyn sopimuksen (SopS 4/1936) perusteella.

Euroopan neuvoston ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) aloitteesta tehdyn veroasioissa annettavaa keskinäistä virka-apua koskevan yleissopimuksen (SopS 21/1995 ja 40/2011) perusteella Suomi voi pyytää kaikkien tai useimpien verojensa osalta perintäapua ja muuta virka-apua seuraavilta yleissopimuksen osapuolina olevilta EU:n jäsenvaltioilta, jotka eivät ole jättäneet yleissopimukseen perinnän kokonaan poissulkevaa varaumaa: Belgia, Espanja, Puola, Ranska, Ruotsi, Slovenia, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta.

Suomi on edellä mainittujen sopimusten perusteella luonnollisesti myös velvollinen

antamaan perintäapua muille sopimuspuolille.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön 16 päivänä maaliskuuta 2010 annettu neuvoston direktiivi 2010/24/EU keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä.

Direktiivin tarkoituksena on tehostaa ja helpottaa perintää. Soveltamisala laajennetaan koskemaan myös veroihin liittyviä saatavia. Niitä ovat muun muassa kaikki kyseiseen verovelvolliseen tai kolmanteen osapuoleen kohdistuvat rahamääräiset vaateet, jotka korvaavat alkuperäisen saatavan. Perintäapu laajenee myös koskemaan kaikkia oikeushenkilöitä ja luonnollisia henkilöitä, jotta otettaisiin huomioon verovelvollisen mahdollisuus luoda erilaisia oikeudellisia järjestelyjä.

Toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien asiakirjojen tunnustamiseen ja kääntämiseen liittyvät ongelmat pyritään poistamaan ottamalla käyttöön yhdenmukainen asiakirja, jota käytetään pyynnön vastaanottajavaltiossa täytäntöönpanotoimien yhteydessä, sekä saatavaa koskevien asiakirjojen ja päätösten tiedoksiannossa käytettävä vakiomuotoinen lomake. Asiakirjoihin ei saa enää jäsenvaltioissa kohdistaa tunnustamis-, täydentämis- tai korvaamistoimia.

Ilman pyyntöä tapahtuva tiedonvaihto mahdollistetaan useimpien veronpalautusten osalta.

Jäsenvaltion veroviranomaisten läsnäolo tai osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin toisessa jäsenvaltiossa mahdollistetaan. Tiedonvaihdosta verohallintojen välillä tehdään suorempaa.

Jäsenvaltio voi pyytää avunantoa, vaikka se ei ole käyttänyt kaikkia omia perintäkeinojaan. Tämä on mahdollista esimerkiksi silloin, kun omien keinojen käyttö aiheuttaisi sille suhteettoman suuria vaikeuksia.

Pyynnöt voidaan käsitellä nopeammin ja helpommin, kun yleisenä velvoitteena on pyyntöjen ja asiakirjojen toimittaminen digitaalisessa muodossa sähköisessä verkossa ja kun käytettävistä kielistä on tarkat säännöt.

Pyynnön vastaanottava viranomaiskäyttää apupyynnön täytäntöönpanossa omiin lakeihinsa perustuvaa toimivaltaa. Saataville ei pääsääntöisesti myönnetä etuoikeutta ulosmittauksessa ja konkurssissa, mutta se voidaan myöntää jäsenvaltioiden välisellä sopimuksella.

Vanhentumisajan lykkäys, keskeytys ja pidentyn määräytyvät pyynnön vastaanottajavaltiossa voimassa olevien lakien mukaisesti, paitsi jos nämä toimet eivät ole mahdollisia tämän valtion lakien mukaan.

Avunannossa toimitettuja tietoja voidaan käyttää tiedot vastaanottavassa jäsenvaltiossa muihinkin kuin verotustarkoituksiin, kun sekä sen että tiedot toimittavan jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö sallii tämän. Vastaanotettujen tietojen edelleenluovutus kolmannelle jäsenvaltiolle mahdollistetaan.

3 Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esitys tehostaa ja helpottaa verojen perintää, mutta esityksen taloudellisia vaikutuksia ei voida ennalta tarkasti arvioida.

Verohallinnon muihin jäsenmaiin lähettämistä perintäpyynnöistä noin 10 prosenttia on johtanut tulokseen. Vastaava luku päinvastaisessa tapauksessa on ollut noin 13 prosenttia.

Esityksellä ei arvioida olevan henkilöstön määrää koskevia vaikutuksia.

4 Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja siitä on kuultu Liikenteen turvallisuusvirastoa, Maaseutuvirastoa, Tullihallitusta ja Verohallintoa sekä erikseen oikeusministeriötä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Direktiivin sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Direktiivissä säädetään viidestä avunantotavasta, jotka ovat verosaatavaa koskeva tiedonvaihto, virkamiesten läsnäolo toisen jäsenvaltion alueella ja osallistuminen toimintaan siellä, saatavaa koskevien asiakirjojen tiedoksianto, saatavan perintä ja perintään liittyvien turvaamistoimien toteuttaminen.

Direktiivissä on eräiltä osin pidetty esikuvana Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) verosaatavien perinnässä hyväksymiä ratkaisuja.

Suomessa ei ole verosaatavien perinnässä annettavaa kansainvälistä virka-apua koskevia kansallisia säännöksiä. Sen vuoksi vertailu on suoritettu nykyisen direktiivin ja uuden direktiivin säännösten välillä.

I LUKU Yleiset säännökset

1 artikla. *Kohde.* Artiklan mukaan direktiivissä vahvistetaan säännöt, joiden mukaan jäsenvaltioiden on annettava toisilleen apua jäsenvaltiossa syntyneen verosaatavan perimiseksi toisessa jäsenvaltiossa.

Artikla vastaa nykyisen direktiivin 1 artiklaa.

2 artikla. *Soveltamisala.* Nykyisen direktiivin 2 artiklassa luetellaan direktiivin soveltamisalaan kuuluvat saamiset eli saamiset, joiden perustana on tuonti- ja vientimaksu, tulli, arvonlisävero, alkoholista, tupakasta ja mineraaliöljyistä kannettava valmistevero, tulo- ja varallisuusvero tai vakuutusmaksuvero.

Uuden 2 artiklan mukaan direktiivi koskee varsinaisia verosaatavia ja veroihin tai verotukseen liittyviä artiklassa mainittuja maksumaksajia. Soveltamisalan laajennus ei ole siinä mielessä merkittävä, että tärkeimpiä veroja voidaan periä jo nykyisinkin. Suomelle merkittävä soveltamisalan laajennus on kuitenkin se, että Suomessa verorikosoikeudenkäynnissä esimerkiksi Suomen veroviranomaisen vaatimuksesta maksettavaksi tuomittuja vahingonkorvauksia voidaan nyt pe-

riä toisesta jäsenvaltiosta (2 kohdan a alakohdasta).

3 artikla. *Määritelmät.* Artiklaan sisältyvä henkilön määritelmä kattaa kaikentyyppiset yhteenliittymät ja yksiköt, olivatpa ne oikeushenkilöitä tai ei. Määritelmän tarkoituksena on estää keinotekoisien rakennelmien käyttö. Nykyisessä direktiivissä ei ole tätä määritelmää.

Muilla osin artikla ei sisällä merkittäviä muutoksia.

4 artikla. *Toiminnan järjestäminen.* Artikla koskee toiminnan organisointia ja hallinnon yhtenäistämistä. Artiklalle ei ole vastinetta nykyisessä direktiivissä.

II LUKU Tietojen vaihto

5 artikla. *Tietojen pyytäminen.* Tiedot on pyynnön perusteella annettava, jos ne ovat ennalta arvioiden olennaisia verosaatavan perinnässä. Nykyinen direktiivi edellyttää tietojen olevan saatavan perintään tarvittavia. Muutos ei liene käytännössä merkittävä.

Artiklan mukaan tietojen antamisesta kieltäytymistä ei enää voida perustella pankkiseläisyydellä tai sillä, että tiedot koskevat omistussuosuuksia henkilössä. Muut kolme kieltäytymisperustetta ovat samat kuin nykyisin.

6 artikla. *Tietojenvaihto ilman edeltävää pyyntöä.* Artikla 6 antaa jäsenvaltiolle oikeuden ilmoittaa toiselle jäsenvaltiolle veronpalautuksesta, jonka tässä toisessa valtiossa asuva henkilö tulee ensiksi mainitusta valtiosta saamaan ja jonka tämä toinen valtio voi sitten käyttää saatavansa perimiseen. Nykyisessä direktiivissä ei ole tällaista säännöstä.

7 artikla. *Läsnäolo virastoissa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin.* Artikla koskee tilannetta, jossa jonkin jäsenvaltion viranomainen pyytää, että sen valtuuttamat virkamiehet saisivat olla läsnä virastossa, jossa toisen jäsenvaltion hallintoviranomaiset suorittavat tehtäviään, olla läsnä tämän toisen valtion alueella suoritettavassa hallinnollisessa tutkimuksessa tai avustaa tämän toisen valtion toimivaltaisia virkamiehiä siellä käytävässä oikeudenkäynnissä. Valtiot voivat

silloin sopia tällaisista järjestelyistä. Nykyinen direktiivi ei mahdollista tätä.

Artikla vastaa pitkälti hallinnollisesta yhteistyöstä arvonlisäverotuksen alalla ja asetuksen 218/92/ETY kumoamisesta annetun neuvoston asetuksen 1798/2003/EY 11 artiklaa.

III LUKU Asiakirjojen tiedoksiantoa koskeva avunanto

8 ja 9 artikla. *Tiettyjen saataviin liittyvien asiakirjojen tiedoksiantoa koskeva pyyntö. Tiedoksiantotapa.* Tiedoksi annettavan asiakirjan pitää olla peräisin tiedoksiantoa pyytävästä jäsenvaltiosta ja liittyä 2 artiklassa tarkoitettuun saatavaan tai sen perintään (8 artiklan 1 kohta).

Jäsenvaltio voi pyytää tiedoksiantoa vain, jos se ei voi suorittaa tiedoksiantoa kyseisen asiakirjan tiedoksiantoa koskevien omien sääntöjensä mukaisesti tai jos tällainen tiedoksianto aiheuttaisi suhteettoman suuria vaikeuksia (8 artiklan 2 kohta).

Tiedoksianto tapahtuu pyynnön vastaanottaneen valtion lakien mukaan (9 artiklan 1 kohta).

Nämä saataviin liittyvien asiakirjojen tiedoksiantoa koskevat artiklat eivät merkittävästi muuta nykyisen direktiivin vastaavaa artiklaa (5 artikla).

IV LUKU Perintä- tai turvaamistoimet

10 ja 11 artikla. *Perintäpyyntö. Perintäpyynnön edellytykset.* Artikla 10 velvoittaa pyynnön vastaanottavan viranomaisen perimään verosaatavan avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä. Saatavasta pitää olla täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä valtiossa mahdollistava asiakirja.

Direktiivin 11 artiklan 2 kohdan mukaan viranomaisen on ensin, ennen perintäpyynnön tekemistä, sovellettava oman jäsenvaltionsa perintämenettelyä. Tämä ei kuitenkaan ole välttämätöntä, jos on ilmeistä, ettei siinä valtiossa ole perittäviä varoja tai ettei menettely johda siihen, että saatava tulee kokonaan maksetuksi, ja viranomaisella on tietoja, jotka viittaavat siihen, että velallisella on varoja pyynnön vastaanottavassa valtiossa, tai jos

menettelyn käyttö aiheuttaisi suhteettoman suuria vaikeuksia.

Direktiivin 11 artiklan 1 kohdan mukaan perintäpyyntö voidaan tämän jälkeen tehdä vain, jos saatava tai asiakirja, joka mahdollistaa saatavan täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä valtiossa, ei ole riitautettuna siinä valtiossa. Riitautetun saatavan perimistä voidaan kuitenkin pyytää (14 artiklan 4 kohta) sitä pyytävässä valtiossa voimassa olevien säännösten ja hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti, jos pyynnön vastaanottavan valtion asianomaiset säännökset ja hallinnolliset käytännöt sen sallivat.

Artiklat 10 ja 11 vastaavat nykyisen direktiivin 6 ja 7 artiklaa ja 12 artiklan 1 ja 2 kohta.

12 artikla. *Asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja muut mukana seuraavat asiakirjat.* Perintäpyynnön mukana lähetettävä täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa mahdollistava yhdenmukainen asiakirja on luonteeltaan itsenäinen verovelvollista koskeva oikeudellinen asiakirja. Sen on ilmaistava täytäntöönpanon mahdollistavan alkuperäisasiakirjan asiasisältö ja oltava ainoa perusta perintä- ja turvaamistoimille pyynnön vastaanottavassa valtiossa. Asiakirjaan ei saa siellä kohdistaa mitään tunnustamis-, täydentämis- tai korvaamistoimia.

Artikla helpottaa perintää, kun tunnustamis- ja muut sellaiset toimet (nykyisen direktiivin 7 artiklan 1 ja 3 kohta ja 8 artikla) jäävät pois.

13 artikla. *Perintäpyynnön paneminen täytäntöön.* Artiklan mukaan saatavaa on perinnän suorittamisessa pääsääntöisesti kohdeltava samalla tavalla kuin pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion omaa saatavaa (1 kohdan ensimmäinen alakohta). Perinnässä on käytettävä samaa veroa tai maksua koskevaa toimivaltaa ja menettelyä ja viime kädessä henkilökohtaisesta tulosta kannettavaa veroa koskevaa toimivaltaa ja menettelyä (1 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta).

Saatavalle ei tarvitse myöntää etuoikeutta ulosmittauksessa tai konkurssissa (1 kohdan kolmas alakohta). Suomessa eivät kansalliset verosaatavat saa etuoikeutta.

Saatava peritään pyynnön vastaanottaneen valtion valuutassa (1 kohdan neljäs alakohta).

Velalliselle voidaan myöntää maksuaikaa tai antaa mahdollisuus maksaa erissä (4 kohta).

Saatavalle on perittävä korkoa (3 kohta).

Artikla ei merkitse olennaista muutosta nykyiseen direktiiviin (9 ja 10 artikla).

14 artikla. Riidat. Artikla koskee sitä, missä valtiossa on haettava muutosta esimerkiksi itse saatavan osalta (1 ja 2 kohta). Valtio määräytyy samojen periaatteiden mukaan kuin nykyisin (12 artikla). Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on tarpeen vaatiessa ilmoitettava osapuolelle, että muuta kuin perintätoimenpiteitä tai asiakirjoja koskeva kanne on nostettava avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa (1 kohta). Säännöstä sovelletaneen harvoin, koska verovelalliselle lienee selvää, että kun kyseessä on entisen asuinvaltion vero, muutoksenhaunkin pitää tapahtua siellä.

Avunantoa pyytävä viranomainen voi eräin edellytyksin pyytää riitautetun saatavan perinnän jatkamista (4 kohdan kolmas alakohta). Jos riita sittemmin ratkaistaan velallisen hyväksi, tämä viranomainen vastaa siitä aiheutuvista vahingoista. Myös turvaamistoimet ovat silloin mahdollisia (4 kohdan toinen alakohta).

Artikla koskee myös kaksinkertaisen kansainvälisen tuloverotuksen välttämiseksi tehdyissä sopimuksissa määrätyn, riitojen ratkaisemiseen tähtäävän keskinäisen sopimusmenettelyn vaikutusta perinnän jatkamiseen. Tälle säännökselle (4 kohdan neljäs alakohta) ei ole vastinetta nykyisessä direktiivissä.

Artikla ei muuta merkittävästi nykyisen direktiivin mukaisia periaatteita (12 artikla).

15 artikla. Perintää koskevan avunanto-pyyntöön muuttaminen tai peruuttaminen. Perintäapua pyytävä viranomainen on artiklan mukaan velvollinen ilmoittamaan pyynnön vastaanottavalle viranomaiselle perintäpyynnön muutoksista tai peruuttamisesta sekä niiden vaikutuksesta perinnän jatkamiseen. Nykyisessä direktiivissä ei ole vastaavia säännöksiä mutta itse periaate on kuitenkin ilmaistu nykyisen direktiivin täytäntöönpanoa koskevan asetuksen 1179/2008 18 artiklassa.

16 ja 17 artikla. Turvaamistoimia koskeva pyyntö. Turvaamistoimia koskevaan pyyntöön sovellettavat säännöt. Edellytyksenä turvaamistoimien suorittamiselle on 16 artik-

lan 1 kohdan mukaan, että turvaamistoimet ovat mahdollisia kummankin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Säännökset vastaavat pitkälti perintäavussa sovellettavia säännöksiä (17 artikla). Säännökset eivät merkittävästi poikkea nykyisen direktiivin säännöksistä (13 artikla).

18 artikla. Pyyntöön vastaanottavan viranomaisen velvoitteiden rajoitukset. Avunantovelvoitteiden rajoitukset ovat samat kuin nykyisessä direktiivissä (14 artikla) eli perinnästä velallisen tilanteen vuoksi aiheutuvat vakavat taloudelliset tai sosiaaliset vaikeudet, saatavan vähimmäismäärä ja määräajat. Määräaikojen laskemista koskevia säännöksiä on tarkennettu. Artiklaan on lisätty uusi aikaraja, jonka mukaan saatava ei saa olla yli 10 vuotta vanha.

Jos saatavien, joiden osalta apua pyydetään, kokonaismäärä on alle 1500 euroa, jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan apua.

19 artikla. Vanhentumista koskevat kysymykset. Artikla koskee sitä, milloin vanhentumisaika pyynnön vastaanottaneen viranomaisen suorittamien toimien seurauksena keskeytyy.

Vanhentumista sääntelee artiklan 1 kohdan mukaan vain avunantoa pyytävän jäsenvaltion lainsäädäntö.

Pyynnön vastaanottavan viranomaisen suorittamat toimet, jotka pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lain mukaan keskeyttävät vanhentumisajan, keskeyttävät vanhentumisajan (tai lykkäävät tai pidentävät tätä aikaa) myös avunantoa pyytävässä jäsenvaltiossa, jos sen laissa on säädetty vastaavasta vaikutuksesta (2 kohdan ensimmäinen alakohta). Jos keskeyttäminen ei ole pyynnön vastaanottavan valtion lain mukaan mahdollista, toimet, jotka keskeyttäisivät vanhentumisajan avunantoa pyytävän valtion lain mukaan, jos sen viranomainen suorittaisi ne valtiossaan, katsotaan keskeyttävän vaikutuksen osalta avunantoa pyytävässä valtiossa suoritetuiksi (2 kohdan toinen alakohta). On siis aina selvitettävä, mitä tapahtuisi, jos toimet suoritettaisiin avunantoa pyytävässä valtiossa.

Nykyisen direktiivin 15 artiklan säännöksiä on lähinnä tarkennettu ja täydennetty.

20 artikla. Kulut. Pyyntöön vastaanottavan viranomaisen on korkojen lisäksi oman lainsäädäntönsä mukaisesti perittävä perintäkulut

velalliselta (1 kohta). Jäsenvaltiot eivät saa vaatia toisiltaan niiden kulujen korvaamista, jotka aiheutuvat direktiivin nojalla annetusta avusta. Jos perintä kuitenkin on erityisen ongelmallista, aiheuttaa erittäin suuret kulut tai liittyy järjestäytyneeseen rikollisuuteen, toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia korvauksesta (2 kohta).

Avunantoa pyytävän valtion on korvattava pyynnön vastaanottavalle valtiolle kaikki kulut ja menetykset, jotka aiheutuvat saatavan oikeellisuuden tai avunantoa pyytävän viranomaisen antaman täytäntöönpanon tai turvaamistoimet mahdollistavan asiakirjan pätevyyden osalta perusteettomiksi todetuista toimista (3 kohta).

Artikla ei muuta nykyistä oikeustilaa (18 artikla).

V LUKU **Kaikentyyppisiä avunanto-pyyntöjä koskevat yleiset säännöt**

21 artikla. *Vakiomuotoiset lomakkeet ja yhteydenpitovälineet.* Perintäasioiden hoitaminen jäsenvaltioiden perintäviranomaisten välillä muuttuu lomake- ja tietoverkkopohjaiseksi.

22 artikla. *Käytettävät kielet.* Jäsenvaltiot voivat sopia yhteydenpidossa, esimerkiksi apupyynnöissä, käytettävästä kielestä. Sen sijaan vakiomuotoisen tiedoksiantolomakkeen ja täytäntöönpanon jäsenvaltiossa mahdollistavan yhdenmukaisen asiakirjan pitää aina olla pyynnön vastaanottavan valtion virallisella kielellä (asiakkaalle menevät asiakirjat). Uuden lomakesovelluksen myötä pyyntö, vakiomuotoinen tiedoksiantolomake ja täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa mahdollistava yhdenmukainen asiakirja ovat tuotettavissa samalla kertaa ja kaikilla EU:n virallisilla kielillä. Asiakirjat, joiden tiedoksiantoa pyydetään 8 artiklan nojalla, voidaan lähettää pyynnön vastaanottavalle viranomaiselle avunantoa pyytävän jäsenvaltion virallisella kielellä.

Nämä säännökset eivät merkittävästi muuta nykyistä tilannetta.

23 artikla. *Tietojen ja asiakirjojen luovuttaminen.* Annettuja tietoja koskee artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan tiedot vastaanottaneen valtion lakien mukainen

salassapitovelvollisuus. Tietoja voidaan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan käyttää direktiivin soveltamisalaan kuuluviin saataviin kohdistettujen täytäntöönpano- tai turvaamistoimien suorittamiseen ja myös pakollisten sosiaaliturvamaksujen maksettavaksi määrittämiseen ja täytäntöönpanoon.

Tiedot toimittavan valtion on sallittava tietojen käyttö muihin tarkoituksiin tiedot vastaanottavassa valtiossa, jos tietoja voidaan tiedot toimittavan valtion lakien mukaan käyttää samankaltaisiin tarkoituksiin (3 kohta). Jos avunantoa pyytävä viranomais tai pyynnön vastaanottava viranomais katsoo, että tiedot voivat hyödyttää kolmatta jäsenvaltiota 1 kohdassa mainitussa tarkoituksessa, se voi toimittaa tiedot tälle kolmannelle valtiolle, edellyttäen että tietojen toimittaminen on direktiivissä säädettyjen sääntöjen ja menettelyjen mukaista (4 kohta). Sen on ilmoitettava tällaisesta luovuttamisaikeestaan tietojen alkuperävaltiolle, joka voi vastustaa tietojen luovuttamista.

Kaikki viranomaiset tiedot vastaanottavassa valtiossa voivat vedota toimitettuihin tietoihin tai käyttää niitä todisteena samoin perustein kuin kyseisessä valtiossa saatuja samankaltaisia tietoja (6 kohta).

Säännökset mahdollistavat nykyistä laajemman tietojen luovuttamisen. Ne ovat seurausta tavoitteesta laajentaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä perinnän tehostamiseksi. Useimmissa tapauksissa tiedot luovuttavan tai vastaanottavan jäsenvaltion suostumus tai lainsäädäntö määrittää tietojen luovuttamisen tosiasiallisen laajuuden.

VI LUKU **Loppusäännökset**

24 artikla. *Muiden avunantoa koskevien sopimusten soveltaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan muihin kansainvälisiin sopimuksiin tai järjestelyihin perustuva laajempaa avunantoa koskevia velvoitteita voidaan edelleen soveltaa. Silloin voidaan 3 kohdan mukaan käyttää myös EU:n sähköistä viestintäverkkoa ja lomakkeita.

25—31 artikla. *Komitea. Täytäntöönpanosäännökset. Kertomukset. Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä. Direktiivin 2008/55/EY kumoaminen. Voimaantulo. Osoitus.* Artiklat sisältävät säännökset perin-

täkomiteasta (25), asioista, joista voidaan antaa täytäntöönpanosäännöksiä (26), komission kertomusta varten annettavista tiedoista (27) ja direktiivin saattamisesta osaksi lainsäädäntöä (28) sekä tavanomaiset uuden direktiivin voimaantulosäännökset ja vanhan direktiivin kumoamissäännökset (29 ja 30) ja lopuksi säännöksen direktiivin kohteista (31).

Komissio on 18 päivänä marraskuuta 2011 antanut täytäntöönpanopäätöksen keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun neuvoston direktiivin 2010/24/EU tiettyjä säännöksiä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Direktiivin täytäntöönpano. Pykälä sisältäisi kansainvälisten velvoitteiden voimaansaatamisessa käytettyä sanamuotoa vastaavan säännöksen, jonka mukaan direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset olisivat Suomessa lakina voimassa, jollei täytäntöönpanolaista muuta johdu. Direktiivin 1–22 ja 24 artikla sisältävät säännöksiä, jotka joko suoraan tai välillisesti liittyvät verotusmenettelyyn ja verovelvollisten oikeuksiin ja jotka siten kuuluvat lainsäädännön alaan.

Direktiivin 23 artikla sisältää salassapitosäännöksiä, jotka myös kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. Soveltamisala. Pykälässä mainittaisiin, mitä toimenpiteitä laki ja direktiivi koskevat.

3 §. Avunannon piiriin kuuluvat saatavat. Pykälässä todettaisiin ne saatavat, joiden osalta avunanto on mahdollista ja joita ovat tavanmukaisten verosaatavien ohella myös Suomessa verorikosoikeudenkäynnissä esimerkiksi Suomen veroviranomaisen vaatimuksesta maksettavaksi tuomitut vahingonkorvaukset.

4 §. Avunannon muodot. Avunannon muotoja ovat tietojenvaihto, toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamien virkamiesten läsnäolo toisessa jäsenvaltiossa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin siellä, tiedoksianto, perintä ja turvaamistoi-
mien suorittaminen.

5 §. Toimivaltainen viranomainen. Toimivaltaiset viranomaiset olisivat Ahvenanmaan

valtionvirasto (ajoneuvovero), Liikenteen turvallisuusvirasto (ajoneuvovero), Maaseutuvirasto (Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston kokonais- tai osittaisrahoitusjärjestelmään kuuluvat hyvitykset, interventiot ja muut toimenpiteet ja näiden toimien yhteydessä perittävät määrät ja soke-
rimaksu), Tullihallitus (valmisteverot, tulli ja eräät muut verot) ja Verohallinto (tulovero ja eräät muut verot) ja niiden viranomaiset.

Verohallinto hoitaisi yhteydenpidon Euroopan komissioon kuten se tekee jo nykyisin.

6 §. Muutoksenhakua koskeva alueellinen toimivalta. Pykälä selventäisi, missä valtiossa verosaatavaa ja perintään liittyviä toimia koskevan muutoksenhaun pitää tapahtua.

7 §. Perintään sovellettavat säännökset. Saatavien perinnästä on soveltuvin osin voimassa myös mitä veronkantolaissa (609/2005), verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007), verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta annetussa laissa (395/1973) ja tullilaissa (1466/1994) on säädetty.

8 §. Muut keskinäistä virka-apua koskevat velvoitteet. Lain säännökset eivät vaikuttaisi niiden keskinäistä virka-apua koskevien sopimusten tai säädösten soveltamiseen, joihin Suomi on muun muassa tuloverosopimuksissa ja erillisissä virka-apusopimuksissa sitoutunut tai tulee sitoutumaan.

9 §. Tarkemmat säännökset. Pykälässä annettaisiin valtioneuvostolle valtuus säätää, että direktiivin muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat asetuksena voimassa, ja valtuus antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä direktiivin ja lain täytäntöönpanosta.

10 §. Voimaantulo. Voimaantulosäännökset sisältyvät tähän pykälään. Uuden direktiivin 28 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava direktiivin säännöksiä 1 päivästä tammikuuta 2012 alkaen.

3 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Sitä myös sovellettaisiin tästä ajankohdasta alkaen.

Jäsenmaiden perintäviranomaisten välillä on sovittu, että uusia apupyynnöitä lähetetään vasta jonkin aikaa lain voimaantulon jälkeen, jolloin ne selvästi kuuluisivat uuden direktiivin soveltamisalaan.

Lailla kumotaan keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä 16 päivänä joulukuuta 1994 annettu laki (1221/1994) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

4 Suhde perustuslakiin ja sääntämismääräyksiin

Esityksessä ehdotetaan direktiivi täytäntöönpantavaksi käyttämällä valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytettyä niin sanotun sekamuotoisen voimaansaattamislain kaltaista sekamuotoista täytäntöönpanolakia. Blankettimuotoisen täytäntöönpanosäännöksen mukaan direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset olisivat Suomessa lakina voimassa. Lakiehdotus sisältää blankettisäännöksen lisäksi direktiivin velvoitteiden täytäntöönpanon ja soveltamisen kannalta tarpeellisia asiasisältöisiä säännöksiä.

Perustuslakivaliokunta on korostanut, että muun muassa yleiset vaatimukset perusoikeuksia koskevan sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta samoin kuin hyvästä lainkirjoittamistavasta edellyttävät Euroopan unionin säädösten sisällyttämistä kansalliseen lainsäädäntöön pääsääntöisesti EU-säädösten asiasisältöä vastaavilla kansallisilla säännöksillä. Valiokunta ei ole kuitenkaan nähnyt valtiosääntöoikeudellista estettä ehdotetunkaltaiselle sekamuotoiselle täytäntöönpanotekniikalle silloin kun kyse on ollut puitepäästösten täytäntöönpanosta (PeVL

18/2003 vp, PeVL 50/2006 vp ja PeVL 23/2007 vp). Puitepäästösten sekamuotoisen täytäntöönpanosääntelyn on niin ikään täytettävä täytäntöönpanosääntelylle asetetut edellä mainitut yleiset vaatimukset (PeVL 50/2006 vp ja PeVL 23/2007 vp).

Puitepäästökset muistuttavat lainsäädännön harmonisointinormeina direktiivejä (PeVL 10/1998 vp). Molemmat säädökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot. Säästötyyppien yhtäläisyyksien vuoksi sekamuotoisen täytäntöönpanotekniikan käytölle kyseessä olevan direktiivin täytäntöönpanossa ei ole estettä. Tässä yhteydessä blankettimuotoisen tekniikan sijasta voidaan puhua viittausmenetelmästä.

Perintädirektiivi on perusteltua panna täytäntöön sekamuotoisella täytäntöönpanolaila. Direktiivin säännösten voidaan katsoa olevan siinä määrin yksityiskohtaisia ja tarkkoja, että yhdessä täytäntöönpanolakiin sisällytettyjen asiasisältöisten säännösten kanssa ne muodostavat sääntelykokonaisuuden, jonka voidaan katsoa täyttävän täytäntöönpanosääntelylle asetettavat yleiset vaatimukset. Direktiivissä säännellään erityisesti jäsenvaltioiden viranomaisten välistä toimintaa, ja viranomaisten voitaneen olettaa tuntevan kyseessä olevat säännökset hyvin. Myös aikaisempi perintädirektiivi on pantu täytäntöön vastaavalla tavalla.

Lakiehdotus ei sisällä perustuslain kannalta ongelmallisia säännöksiä. Ehdotus voidaan siten hyväksyä tavallisen lain säätämismääräyksenä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Direktiivin täytäntöönpano

Keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun neuvoston direktiivin 2010/24/EU, jäljempänä *perintädirektiivi*, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina voimassa, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja perintädirektiivin mukaisesti:

1) pannaan Suomessa täytäntöön perintädirektiivissä tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen Suomen toimivaltaiselle viranomaiselle tekemä avunpyyntö; sekä

2) tehdään Suomen toimivaltaisen viranomaisen avunpyyntö pantavaksi täytäntöön toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

3 §

Avunannon piiriin kuuluvat saatavat

Avunannon piiriin kuuluvat saatavat, jotka perustuvat:

a) jäsenvaltion tai sen alueellisen tai hallinnollisen osan tai paikallisviranomaisen kantamiin taikka niiden tai unionin puolesta kannettaviin veroihin tai maksuihin;

b) toimenpiteisiin, jotka kuuluvat Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston kokonais- tai osittaisrahoitusjärjestelmään, mukaan lukien toimenpiteen yhteydessä perittävät määrät;

c) sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn mukaisiin maksuihin;

d) hallinnollisiin rangaistusmaksuihin, sakoihin, maksuihin ja lisämaksuihin, jotka liittyvät a—c kohdassa tarkoitettuihin saataviin ja jotka on määrännyt toimivaltainen hallintoviranomainen, tai jotka hallinto- tai lainkäyttöelin on vahvistanut tämän hallintoviranomaisen pyynnöstä;

e) maksuihin todistuksista ja vastaavista asiakirjoista, jotka annetaan veroa tai maksua koskevan hallinnollisen menettelyn yhteydessä;

f) korkoihin ja kuluihin, jotka liittyvät a—e kohdassa tarkoitettuihin saataviin.

Avunannon piiriin eivät kuulu saatavat, jotka perustuvat:

a) jäsenvaltiolle, sen osalle taikka julkisoikeudellisille sosiaaliturvalaitoksille maksettaviin pakollisiin sosiaaliturvamaksuihin;

b) muihin kuin 1 momentin d—e kohdassa tarkoitettuihin maksuihin;

c) vastikkeisiin julkisista palveluista ja muihin sopimusluonteisiin maksuihin;

d) rikosoikeudellisiin seuraamuksiin, jotka eivät kuulu 1 momentin d kohdan soveltamisalaan.

4 §

Avunannon muodot

Avunanto käsittää tietojenvaihdon, toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamien virkamiesten läsnäolon virastoissa ja osallistumisen hallinnollisiin tutkimuksiin toisessa jäsenvaltiossa, tiedoksiannon, perintään ja perintää turvaavat toimenpiteet siten kuin perintädirektiivissä tarkemmin säädetään.

5 §

Toimivaltainen viranomainen

Tässä laissa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat Liikenteen turvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto, Tullihallitus, Verohallinto ja Ahvenanmaan valtionvirasto sekä niiden valtuuttamat viranomaiset sen mukaan kuin 3 §:ssä tarkoitettuja veroja, maksuja ja muita toimenpiteitä koskevien saatavien osalta näiden viranomaisten toimivallasta muualla lainsäädännössä säädetään.

Verohallinto hoitaa yhteydenpidon Euroopan komissioon.

6 §

Muutoksenhakua koskeva alueellinen toimivalta

Muutosta avunantopyynnön kohteena olevan 3 §:ssä tarkoitettun saatavan perustetta tai avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman tiedoksiannon pätevyyttä koskevassa asiassa haetaan avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaiselta muutoksenhakuelimeltä. Jos muutosta haetaan perintämenettelyn aikana, avunantopyynnön vastaanottavan viranomaisen on ohjattava muutoksenhakija osoittamaan hakemus avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaiselle muutoksenhakuelimelle.

Muutosta avunantopyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa toteutettuja täytäntöönpanotoimia tai sen toimivaltaisen viranomaisen suorittaman tiedoksiannon pätevyyttä koskevassa asiassa on haettava tämän jäsenvaltion toimivaltaiselta muutoksenhakuelimeltä.

7 §

Perintään ja saatavien turvaamiseen liittyviin toimenpiteisiin sovellettavat säännökset

Edellä 3 §:ssä tarkoitettujen saatavien perintään ja saatavien turvaamiseen liittyviin toimenpiteisiin sovelletaan veronkantolakia (609/2005), verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia (706/2007), verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta annettua lakia (395/1973) ja tullilakia (1466/1994).

8 §

Muut keskinäistä virka-apua koskevat velvoitteet

Tämä laki ei vaikuta muihin mahdollisiin keskinäistä virka-apua koskeviin velvoitteisiin, joihin Suomi on sitoutunut tai sitoutuu muualla lainsäädännössä tai Suomea kansainvälisesti velvoittavissa sopimuksissa.

9 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, että perintädirektiivin muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat asetuksena voimassa, ja annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä perintädirektiivin ja tämän lain täytäntöönpanosta.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja sitä sovelletaan samasta ajankohdasta alkaen.

Tällä lailla kumotaan keskinäisestä virkaavusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien

sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden taisten viranomaisten välillä annettu laki
Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimival- (1221/1994).

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Jutta Urpilainen*